

ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДОЛОГІЧНОГО ЗМІСТУ КОМЕРЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ІННОВАЦІЙНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ

Представлені в економічних дослідженнях наукові визначення дефініції «технологія» є суперечливими, їх різноманітність, на наш погляд, можна пояснити еволюційним характером цього терміну, – зміною основних чинників його наповнення.

Аналіз існуючих визначень дозволяє виділити два основних напрямки, що формують зміст цієї дефініції:

а) представлення технології як певної сукупності прийомів та способів підготовки, організації та здійснення виробничих процесів виробництва []. Такий підхід повною мірою відбиває логіку індустріальної економіки, яка на сьогодні притаманна переважній більшості українських промислових підприємств;

б) представлення інтелектуально-інноваційної технології та її комерційного потенціалу як системного фактору виробництва, в основі якого лежать знання, уміння та навички. Такого роду постановка проблеми представляє собою більш сучасну концепцію розуміння технології, яка веде до інноваційної сфери розвитку.

З великої кількості існуючих визначень інноваційної технології пропонується відібрати найточніші визначення. Насамперед зазначимо, що визначення сутності інноваційної технології має відповідати деяким загальним вимогам:

а) з одного боку воно має бути однозначним, щоб чітко представляти об'єкт дослідження, а з іншого боку – має бути досить широким, щоб відобразити значення та сутність цієї категорії;

б) воно має максимально відповідати змісту міжнародних та загальноприйнятих документів;

в) у визначенні необхідно відобразити сучасний рівень досягнень науково-технічного прогресу, а також сутнісні риси науково-технічної революції;

г) у сучасних умовах методологія визначення сутності інноваційної технології має враховувати міжнародні стандарти.

Визначення інноваційної технології лише як інструмент для отримання продуктового чи процесного результату, на наш погляд, є певною мірою вузьким підходом. За його використання неможливо повною мірою розкрити багаторівневу економічну сутність цієї категорії. Потрібно також враховувати і те, що у ринкових умовах інноваційна технологія повинна мати комерційний потенціал. Це означає, що на певному ринку ця інноваційна технологія повинна формувати платоспроможний попит на її використання, набувати товарної

форми та бути проданою потенційним споживачам. Тільки на цільовому ринку здійснюється комерціалізація результатів інноваційної діяльності, яка в останні роки в умовах постіндустріального суспільства набуває все більших масштабів (рис.1.).

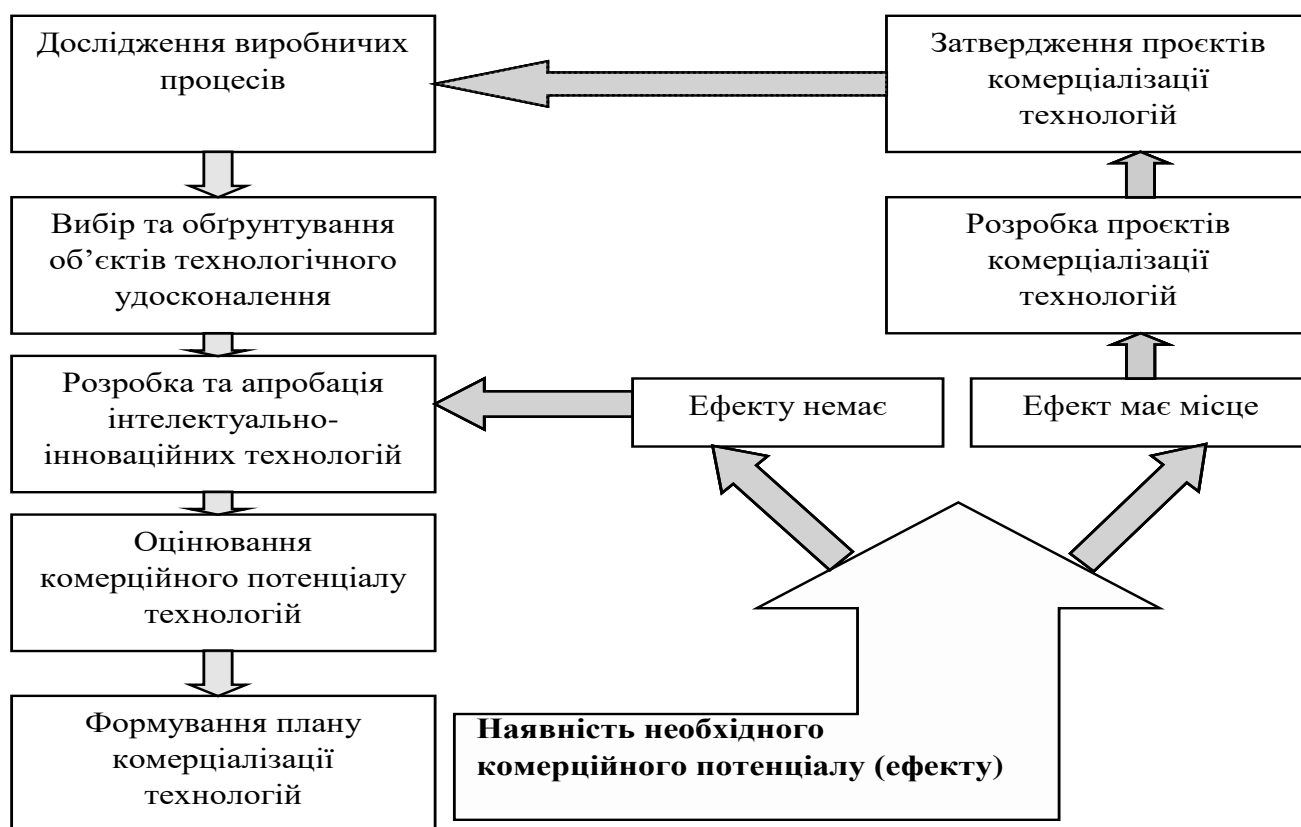

Рисунок 1. Комерційний потенціал (наявність ефекту) інноваційної технології
 Джерело: побудовано автором

На нашу думку, ефективність є обов'язковою умовою комерціалізації інноваційної технології. Залежно від виду ефективності інноваційні технології розділяють на економічні, екологічні та соціальні. Економічні інновації викликають зміни у формах організації виробництва та управління ним, обігу вироблених продуктів, цінового, фінансово-кредитного, фінансового механізмів та сприяють підвищенню ефективності відтворення. Екологічні інновації проявляються у більш ефективних способах використання природних ресурсів та зменшення шкідливого впливу на навколишнє середовище. Соціальні інновації зачіпають науку, культуру, освіту та ідеологію. Наведені класифікації свідчать про те, що інновації різноманітні і різні за своїм характером, областю та способом використання.

Чинник комерційного потенціалу (наявності ефекту) дозволяє визначити інноваційну технологію як економічну категорію, що відповідає потребам цільового ринку. На наш погляд, інноваційна технологія одночасно включає і технічну і комерційну складову. Причому будь-яка технологія, що містить елементи технічної новизни, може набути ознак інноваційної технології тільки в тому випадку, коли її зміст буде важливим і цікавим для бізнесу і, відповідно,

для ринку.

З цих положень пропонується визначати категорію «інноваційна технологія» в такий спосіб. Під *інноваційною технологією* пропонується розуміти радикально нові чи вдосконалені технології, які суттєво впливають на кінцевий результат виробничо-комерційної діяльності або завдяки наявності в них комерційного потенціалу (ефекту) самі є товаром.

Інноваційні технології мають комерційне значення не як самостійний об'єкт, їх використання тісно пов'язане з цілями підприємства (зростання, розвиток, забезпечення необхідного рівня конкуренції, частки цільового ринку тощо). За допомогою інноваційних технологій підприємства можуть собі забезпечити низку додаткових переваг: автоматизація виробництва; створення нових та розширення існуючих потреб; зниження собівартості продукції, що випускається; встановлення ринкових цін; збільшення прибутку; завоювання нових та розширення існуючих ринків.

Список використаних джерел:

1. Tkachova N., Kobieliava T., Pererva P. Formation of competitive advantages of machine-building enterprises on the basis of the benchmarking concept [Electronic resource]. *International Marketing and Management of Innovations: Global Sci. E-Journal*. Bielsko-Biala, 2021. № 6. 10 p. URL: http://immi.ath.bielsko.pl/wp-content/uploads/IMMI_2021_07.pdf
2. Перерва П.Г., Маслак О.І., Кобелева Т.О., Кучинський В.А., Ілляшенко С.М. Аутсорсинг патентних, логістичних та інформаційних послуг як інструмент підвищення ефективності управління інтелектуальною власністю на промисловому підприємстві // *Вісник НТУ "ХПІ": зб. наук. пр. Екон. науки*. Харків : НТУ "ХПІ", 2021. № 2. С. 21-26. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/55057>
3. Перерва, П., Маслак, О., Кобелева, Т., Кучинський, В., Ілляшенко, С. (2021). Ефективність інформаційних технологій в управлінні інтелектуальною власністю промислового підприємства. *Вісник НТУ "ХПІ" (економічні науки)*, (1), 53–58. <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2021.1.53>
4. Кобелева Т.О., Витвицька О.Д., Перерва П.Г., Ковальчук С.В. Стратегічне управління розвитком підприємства на засадах інтелектуальної власності // *Вісник НТУ "ХПІ" (економічні науки) : зб. наук. пр.* Харків: НТУ "ХПІ", 2022. № 1. С. 52-57. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/60492>
5. Перерва П.Г., Кобелева Т.О., Ткачова Н.П. Формування інноваційної та інвестиційної політики промислового підприємства на засадах збалансованої системи показників // *Вісник НТУ "ХПІ": зб. наук. пр. Темат. вип. : Технічний прогрес та ефективність виробництва*. Харків: НТУ "ХПІ", 2015. № 59 (1168). С. 96-100. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/20638>